

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

dla klasy III LO oparte na programie nauczania „Zrozumieć tekst – zrozumieć człowieka” (WSiP)

Zakres podstawowy

Uczeń, który nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje **ocenę niedostateczną**. Nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy trzeciej w stopniu koniecznym. Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu zdanie egzaminu maturalnego.

Uczeń „**dopuszczający**” potrafi to, co uczeń dopuszczający klas I- II, oraz spełnia wymagania na poziom konieczny:

Wiadomości zapamiętane	Wiadomości rozumiane	Umiejętności w sytuacjach typowych	Umiejętności w sytuacjach problemowych
1. wymienić tytuły i autorów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej dla zakresu podstawowego; 2. wyliczyć elementy świata przedstawionego (bohaterów, czas i miejsce akcji, kolejność zdarzeń); 3. odtworzyć z pamięci definicje pojęć: Młoda Polska, modernizm,	1. rozróżnić gatunki literackie Młodej Polski, 20-lecia i współczesności (np. powieść realistyczna, powieść modernistyczna, awangardowa, paraboliczna, dramat symboliczny, awangardowy, sonet, hymn ...); 2. objaśnić pojęcia związane z kulturą Młodej Polski, 20-lecia i współczesności;	1. określić główne idee Młodej Polski, 20-lecia z zakresu filozofii i psychologii; 2. określić główne pojęcia związane z kulturą współczesną (np. egzystencjalizm, kultura masowa, nowomowa , postmodernizm ...); 3. wykonać opis bibliograficzny; 4. sporządzić plan, konspekt; 5. wyszukać literaturę	1. porównać polszczyznę z innymi językami; 2. komponować dłuższe, spójne wypowiedzi, układać plany, konspekty, nadawać tytuły i śródtytuły; 3. redagować takie teksty jak: rozprawka, analiza i interpretacja utworu literackiego i/lub jego fragmentu, referat, recenzja, charakterystyka bohatera literackiego

<p>dekadentyzm, impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, neoromantyzm, katastrofizm, futurizm, awangarda literacka, katastrofizm, grupa literacka, literatura lagrowa i łagrowa, socrealizm, egzystencjalizm, literatura faktu;</p> <p>4. wskazać ramy chronologiczne epok: Młoda Polska, 20-lecie i współczesność;</p> <p>5. wykazać się znajomością nazw i cech gatunków objętych programem klas I- III;</p> <p>6. wymienić nurty w poezji współczesnej;</p> <p>7. wymienić pokolenia literackie poznanych epok;</p> <p>8. wymienić podstawowe cechy gatunkowe tekstu popularnonaukowego i publicystycznego;</p>	<p>3. wyjaśnić istotę totalitaryzmu w tekstach literackich;</p> <p>4. rozróżnić katastrofizm generacyjny i historiozoficzny;</p> <p>5. rozróżniać kategorie estetyczne;</p> <p>6. rozróżniać akty mowy i intencje (pytanie, żądanie, ironia ...);</p>	<p>przedmiotową i podmiotową, dokonać jej selekcji według określonych kryteriów;</p> <p>6. odczytywać tekst popularnonaukowy i/lub publicystyczny na poziomie znaczeń, struktury oraz komunikacji;</p> <p>7. korzystać z różnych źródeł informacji: klasycznych, elektronicznych;</p> <p>8. publicznie zabrać głos, stosując podstawowe zasady retoryczne;</p> <p>9. przywołać właściwe konteksty, np. odnieść utwór do biografii autora, filozofii, religii i własnych doświadczeń;</p>	<p>i jego kreacji, języka utworu, prądu, zjawiska typowego dla epoki;</p> <p>4. redagować własny tekst w odniesieniu do jednego lub dwóch utworów literackich albo fragmentu/fragmentów utworów literackich wymaganych na poziomie podstawowym i odczytywać go/je na poziomie idei;</p> <p>5. stosować pojęcia z zakresu historii literatury, poetyki, teorii literatury i nauki o języku;</p>
---	---	--	--

Uczeń „dostateczny” spełnia wymagania na poziom konieczny i podstawowy; potrafi to, co uczeń dostateczny klas I-II, uczeń dopuszczający klasy III, i ponadto:

Wiadomości zapamiętane	Wiadomości rozumiane	Umiejętności w sytuacjach typowych	Umiejętności w sytuacjach problemowych
<p>1. wymienić przedstawicieli głównych kierunków artystycznych w sztuce Młodej Polski, 20-lecia i współczesności;</p> <p>2. wskazać periodyzację literatury młodopolskiej, 20-lecia oraz współczesnej;</p> <p>3. wskazać podstawowe tematy, motywy i wątki występujące w poznanych utworach literackich i innych tekstach kultury;</p>	<p>1. streścić wybrane wątki z lektur podstawowych oraz uzupełniających;</p> <p>2. wyróżnić cechy kierunków artystycznych: realizmu, naturalizmu, symbolizmu, impresjonizmu, nadrealizmu, kubizmu, dadaizmu, futuryzmu, ekspresjonizmu w konkretnych utworach literackich;</p> <p>3. wskazać przykłady grup literackich 20-lecia;</p> <p>4. rozróżnić typy metafor;</p> <p>5. rozróżniać pokolenia literackie poznanych epok;</p> <p>6. rozróżniać nurty w poezji współczesnej;</p> <p>7. zilustrować elementy tradycji literackiej w kulturze współczesnej;</p> <p>8. rozróżniać nurty filozoficzne i wyjaśnić ich związek z tradycją literacką;</p>	<p>1. powiązać fakty literackie z wydarzeniami historycznymi i społecznymi;</p> <p>2. scharakteryzować literackie wzorce osobowe z kanonu lektur oraz lektury uzupełniającej;</p> <p>3. określić wpływ totalitaryzmu na kondycję człowieka i poszukiwania artystyczne;</p> <p>4. scharakteryzować nurty tematyczne w prozie powojennej;</p> <p>5. ułożyć konspekt pracy typu maturalnego;</p> <p>6. wypowiadać się ze świadomością użycia wyznaczników gatunku: felietonu, eseju, artykułu popularnonaukowego;</p> <p>7. określić przesłanie tekstu filozoficznego;</p> <p>8. rozpoznać cechy gatunkowe utworu, styl utworu oraz konwencję literacką;</p>	<p>1. napisać opinię o problemie zawartym w tekście literackim lub jego fragmencie;</p> <p>2. określić sposób kreowania bohatera literackiego;</p> <p>3. przedstawić własne refleksje zainspirowane problemem zawartym w utworze lub jego fragmencie;</p> <p>4. ocenić postawy bohaterów literackich;</p> <p>5. sporządzić bibliografię na zadany temat;</p> <p>6. analizować i korygować błędy językowe popełniane przez siebie lub dostrzeżone w czytanych tekstach;</p>

Uczeń „**dobry**” spełnia wymagania na poziom podstawowy i rozszerzający; potrafi to, co uczeń dobry klas I-II, uczeń dostateczny klasy III, i ponadto:

Wiadomości zapamiętane	Wiadomości rozumiane	Umiejętności w sytuacjach typowych	Umiejętności w sytuacjach problemowych
	1. streścić tekst naukowy;	1. scharakteryzować utwory Młodej Polski, 20-lecia i współczesności w powiązaniu z klasyfikacją tematyczną, filozoficzną, prześledzić ewolucję gatunku; 2. scharakteryzować grupę literacką 20-lecia; 3. porównywać różne dziedziny sztuki, 4. określić tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny; 5. scharakteryzować cechy językowe poznanych utworów młodopolskich, międzywojennych i współczesnych; 6. scharakteryzować pokolenia literackie poznanych epok;	1. rozwiązywać problemy postawione w toku pracy nad lekturą; 2. oceniać bohaterów literackich w kontekście epoki; 3. napisać esej krytycznoliteracki, rozprawkę przedmaturalną, interpretację utworu poetyckiego; 4. dokonać analizy merytorycznej i redakcyjnej tematów przedmaturalnych; 5. samodzielnie selekcjonować materiał literacki pod kątem tematu, motywu, wątku; 6. syntezować wiedzę o literaturze pod kierunkiem nauczyciela w ujęciu historycznoliterackim lub uniwersalnym (np. motyw Boga, problem cierpienia); 7. ocenić aktualne wydarzenia kulturalne w formie recenzji;

Uczeń „**bardzo dobry**” spełnia wymagania na poziom rozszerzający i dopełniający; potrafi to, co uczeń bardzo dobry w klasach I-II, uczeń dobry klasy III, i ponadto:

Wiadomości zapamiętane	Wiadomości rozumiane	Umiejętności w sytuacjach typowych	Umiejętności w sytuacjach problemowych
		1. wskazać związki Młodej Polski, 20-lecia i współczesności z kulturą powszechną w lekturach z kanonu podstawowego oraz w lekturach uzupełniających; 2. ustalić konteksty filozoficzne, estetyczne i społeczno-polityczne oraz zastosować je w interpretacji tekstów czytanych na lekcjach;	1. analizować, syntezować i oceniać zjawiska literackie i kulturowe, poznane w toku nauki w szkole; 2. oceniać i wartościować poznane dzieła, uzasadniać swój sąd; 3. gromadzić, wykorzystywać materiały z naukowych źródeł; 4. sporządzić bibliografię przedmiotową i podmiotową na zadany temat; 5. dokonać interpretacji porównawczej utworu literackiego i filmu, tekstu dramatu i przedstawienia teatralnego; 6. wartościować zjawiska artystyczne w perspektywie historycznoliterackiej i uniwersalnej; 7. wykorzystywać wiedzę z różnych źródeł w nowych sytuacjach poznawczych, w próbach syntezy; 8. syntezować wiedzę

			o literaturze pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie w ujęciu historycznoliterackim (np. ewolucja gatunku) lub uniwersalnym (np. problem cierpienia) w literaturze różnych epok; 9. przemawiać, wygłaszać referaty, świadomie posługując się gestykulacją, mimiką;
--	--	--	---

Uczeń „**celujący**” potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, i ponadto:

1. rozwija treści programowe;
2. otrzymuje z prac klasowych i sprawdzianów wyniki w przeliczeniu na procenty w przedziale od 96 do 100;
3. osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych i olimpiadach (np. Olimpiada Literatury i Języka Polskiego) na etapie wojewódzkim, okręgowym lub centralnym;
4. wykazuje się dojrzałością intelektualną (erudycją, krytycyzmem, samodzielnością myślenia ...).

